

A MAGYAR KÖLTÉSZET NAPJA

*2013. április 11-ére a Káfé főnix irodalmi-
fotóművészeti portálon közzétett
eredeti kortárs
verscsokor*

Szerkesztette: Cseke Gábor

Illusztrálta Pusztai Péter grafikus, fotóművész

TARTALOM

*Ambrus Lajos: Árkádiában (Öt költészetnap
haiku)*

Ady András: Három az egyben

Ilyés András-Zsolt: Vers és Utolsó vers

Balla D. Károly: A szó

Borsodi L. László: Téli kert

Cseke Gábor: Nagyüzem

Cselényi Béla: Gerinces alázat

Deák-Sárosi László: A versről

Debreczeni Éva: A te parkod

Egyed Emese: Grammatica

Füzesi Magda: Zuhanás

*Kenéz Ferenc: Vers és környéke (kibeszélő-
s/z/ó)*

Keszthelyi György: A vers ismeretlen

Király Ernő: Mondatok között

Komán János: Születésnapomon

Lászlóffy Csaba: Rím és avar

Oláh István: A fal

*Szuhay-Havas Marianna: A magyar költészet
napjára*

*Periszkóp Pál [Szonda Szabolcs]: Néha az
orrunkra koppint*

Somorčík Sz. Rozália: A vers, hang

Mottó:

Vers és könny, ez a kettő
együtt jár, persze, persze.
A vers könnyekre indít,
a könny meg, látod, versre.

(Nadányi Zoltán)

Ambrus Lajos: Árkádiában

(Öt költészetnap haiku)

1 Vers-tájainkon
faggyal dacol a fagyöngy:
mi zúg felettünk?

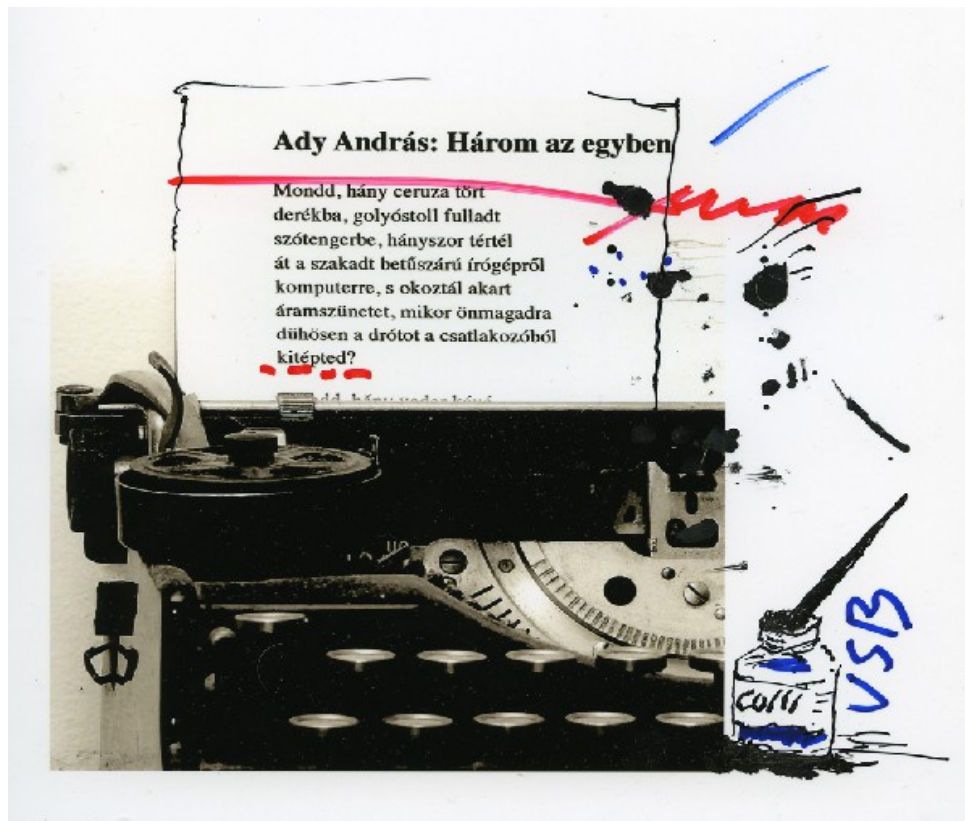
2 Vén toronyórán
csak hintázik az idő:
szél a dalnokunk.

3 A Hold udvara
kihűlő pletykafészek:
mind elkaparnak.

4 Kiköpte mérgét
a puffadt metafora:
hogyan legyen mérték.

5 Szamárfülekben
fölcsendül dionizók
ditirambusa?

Ady András: Három az egyben

Mondd, hány ceruza tört
derékba, golyóstoll fulladt
szótengerbe, hányszor tértél
át a szakadt betűszárú írógépről
komputerre, s okoztál akart
áramszünetet, mikor önmagadra
dühösen a drótot a csatlakozóból
kitépted?

Mondd, hány veder kávé
s szilvórium szivárgott le
felmart torkodon, hogy ébren
maradj, vagy magad embereld,
hányszor vizeltél üres üvegbe,
hisz felállni az asztal mellől
nem szabad, addig nem lehet,
míg ott tapad a nyavalyás szó
a torkodon, kinyöghetetlen,
s míg le nem írod, élni nem hagy,
de megdögleni sem enged.

Mondd mibe került volna,
te gyermek-makacs alig-felnőtt,
ha egyszer tejbe mártott tollal
leírod, hogy Bocsánat, s aztán
egy életen át boldog rejtésben
tarthatod senki által sem ismert
fegyvertényedet...
vagy ha titkod mégis kilesik,
hadd gebedjen a világ, míg kisüti,
hogyan ezt mire, kire is érthetted.

Ilyés András-Zsolt: Vers és Utolsó vers

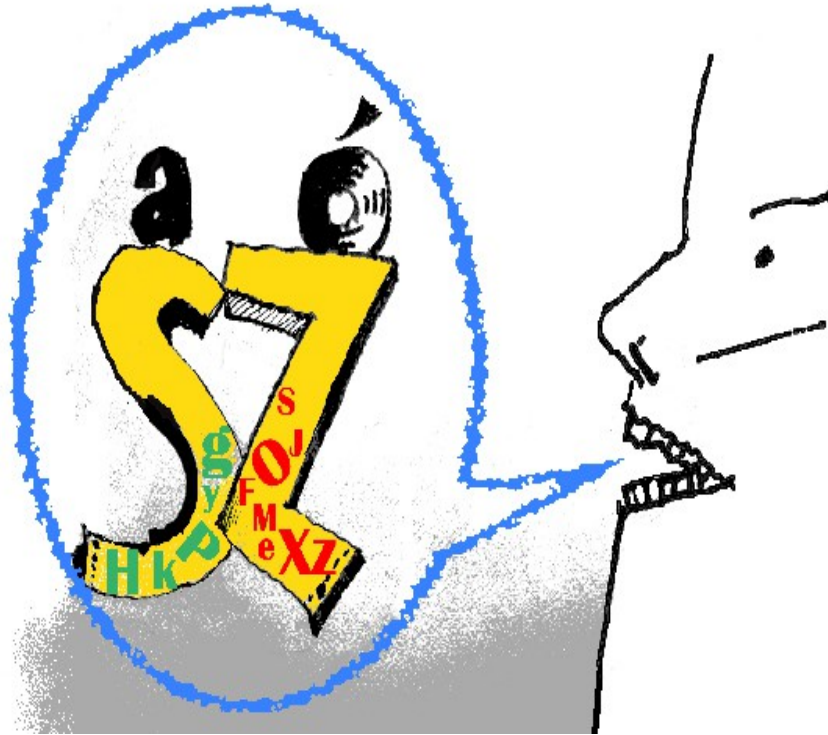
1. Vers

Toll hegyén táncol
Ritmusa elsietett
papírzörejek

2. Utolsó vers

Csak bámulta a fehér ívet ostobán,
ahogy ott állt rajta a neve mostohán,
sejtette, hogy már minden verset megírt,
remegő kezével a pohárért nyúlt megint.

Balla D. Károly:

A szó

Versemből visszanez és rám mered,
hulltában vádol: létre mért is hívtam,
miért is küzdtem érte áldott kínban,
ha megtartanom immár nem lehet.

Versemből hull és sárban hempereg,
meg nem rendít már, nézem csak blazírtan,
az első hulltán történt csak, hogy sírtam,
s azóta sárba hullott rengeteg.

Versemből hull a szó és lábba fordul,
majd fulladásos görcsbe merevül,
vonaglik, díszét tépi oly bolondul,

de nem szakad a bársony és a tüll.
Nézem, s az önvád éled (hűl a hit):
Rá miért is adtam béklyót: díszzeit.

(1985)

Borsodi L. László:

Téli kert

Angyaltérképpel szemedben végül a parton sétálsz. Emlék a nyári kert, a Szikla délen csak benned él, s a Nagy Találkozás, amelyre évekig vártál, elmaradt. Nem jutottál el a Nagy Tóhoz soha

.
Így indulsz, magad mögött hagyva a tengert, a földet. Így indulsz, szemközt a téli kerttel. Mert most már tudod: legszebb a téli kert, s ha nem hajtana a szél, a fagy, a téli kertig sétálva érdemes, az odáig megtett úttal együtt egész. Bámulhatnád a nagy pelyheket, a hótól roskadt ágakat, a fehér kalapos, fehér ruhás szobrokat. Az útszéli padon immár örökre csókolja egymást egy szerelmes pár, és nem mozdul Szindbád pipafüstje.

A szembejövőket nem láthatod. (Ha látnád, csendesen mosolyognának.) Ösvénnyé lett a sétány, és nem zavar meg semmi elágazás. Minden téged vár, ez már a téli kert. Se pad, se fák, a napnak csak árnyéka van, a szökőkútból a szökkenés. Sűrűn havaz a prózaversben. Minden, minden csupa hó. Végigfekszel a havon.

(Tiszatáj, 2012/10)

Cseke Gábor: Nagyüzem

Meglestem a reggelt. Lebegett.
Ködben. A rét s a folyó felett.
Szemében bágyadt könny ragyog.
Bepárásodott ablakok.
Gólyák. Fállábon. Gyöngé szél.
Enyhén serkentő. Utolér.
Volt-nincs. Elszállt az éjszaka.
Munkába indulsz. Vagy haza.
Ujjongó madárhad. Dal. Hamis.
Beledúdolok magam is.
Illatozó sarjú. Reggelem!
Gyermekek. Titok. Szerelem.
Már tűz a nap. Izzik. Megáll.
Makacs. Te önfejű szamár!
De vele már a dél üzen.
Lüktető élet. Nagyüzem.

Cselényi Béla: Gerinces alázat

Legyen ez a vers
egy kicsit tágasabb
a szoros haikunál,
hogy lötyögjön benne a líra,
de ki ne loccsanjon.
Célra törése
vagy hömpölygése
ne legyen nyugatias,
önfeladása ne legyen
gerinctelen rabszolgatempó.
Mint kávéba mártott csokoládé,
olvadjon fel benne a mondanivaló;
ma mindössze annyi,
hogy ötvenöt éves apám
a parkban labdát vett --,
hálóban vittük haza.

Budapest, 2013. IV. 1.

Deák-Sárosi László: A versről

Tünékeny ék a tárgy, nem úgy a forma,
Tolong feszülve egybe száz szabály,
Az úrbe verstan ül, s a kocka-báj
Ravasz kivétel: ős-neveknek orma
.

Üres maradsz, belőle bár zabálj,
Nem oltja szomjadat se — jobb a bor ma! —
A nyelvbe fészkel, írja mint a torma;
Ne véd magad, de önjelölt rab — áll

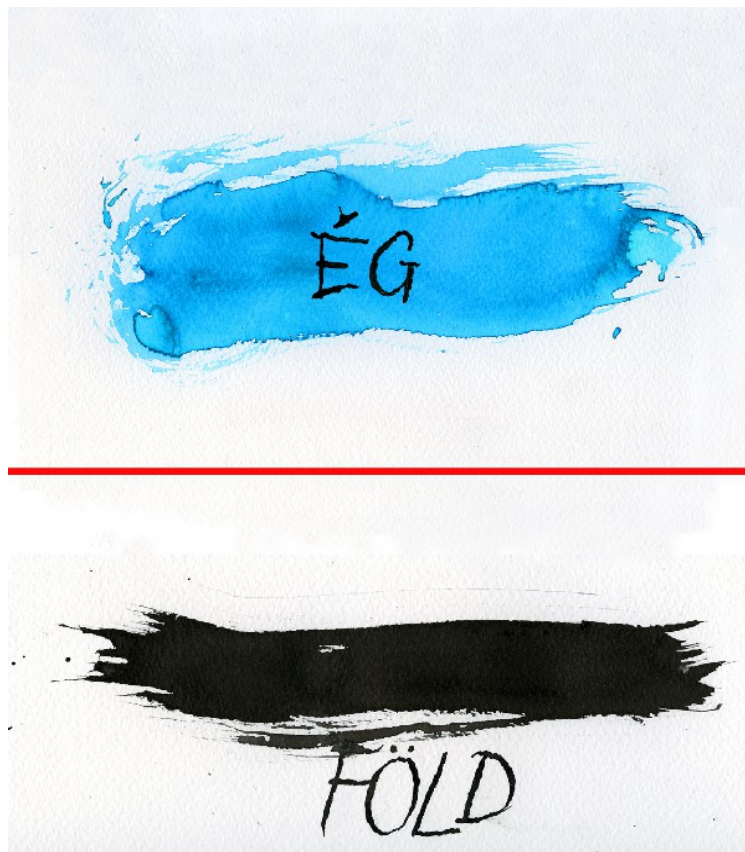
A ritmusában úr az elv, a tétel,
S az olvasó e érv-kenyéren él:
„Kimúlni sok, de élni nem hagy”-étel,

Legyen szabad, kötött: te kellenél,
S ha ködbe, rögre nem terel kivétel,
Ravaszdi mérce nélkül is zenél.

Debreczeni Éva: A te parkod

magadból építész kőkemény harcban
bokrok és fák közt csodálatos parkban
hol hordókból isznak majd rá fölállnak
képzelt legények koldusok bajtársak
hogymondják miként egyes kortársak
járókelőnek parkőrnek portásnak
az igazat rosszat elképzelt szókat
a szép a fájó a hamiskás jókat
s ha nem volnál te magad ki lenne ott
aki összetartsa ezt a nagy parkot?
saját falad vagy mely szívünkbe markol
versekkel minden érzést körbeparkol
ami fontos vagy ami már elporlott
miénk tiéd még ha soha nem is volt
szivárványkapuja érinthetetlen
ha egyszer meglátod felejthetetlen
lelked fölfelé tör ujjad tintakék
magasba kapaszkodsz fénylőn mint az
ég.

(A szerző hagyatékából)

Egyed Emese: Grammatica

A legtovább egy versben élek.
Nézd, szövögetem verskunyhómat
aranyló sásból, ingó nádból,
fosztott mentából, hársvirágból.

Leghamarabb versben halok meg.
Elfogadom a vágyak végét.
El a magányt, a zúgó csöndet.

Téged eloldlak, megkötözlek.

Legtovább álmaim pörögnek,
mint lassan földre szálló pernye.
Mint lekeringő hársvirág, mint
kusza percek kusza terhe.

Legkevésbé magam vagyok, vagy
leginkább könnyek tagadása.

Te vagy, te vagy a tűnt kiáltás.
Te vagy az is, aki kiáltja.

*(Szabadító versek. Mentor, Marosvásárhely,
2009)*

Füzesi Magda:

Zuhanás

Akár újsághír is lehetne:

„Az akrobata
nem érte el a trapézt...”

Az emberek
szörnyülködve olvasnák,
de hogy milyen volt
az utolsó mozdulat,
a zuhanás,
a lét és nemlét
pazar orgiája,
nem tudja senki,
csak a költő,
aki
nem
érte
el
a trapézt...

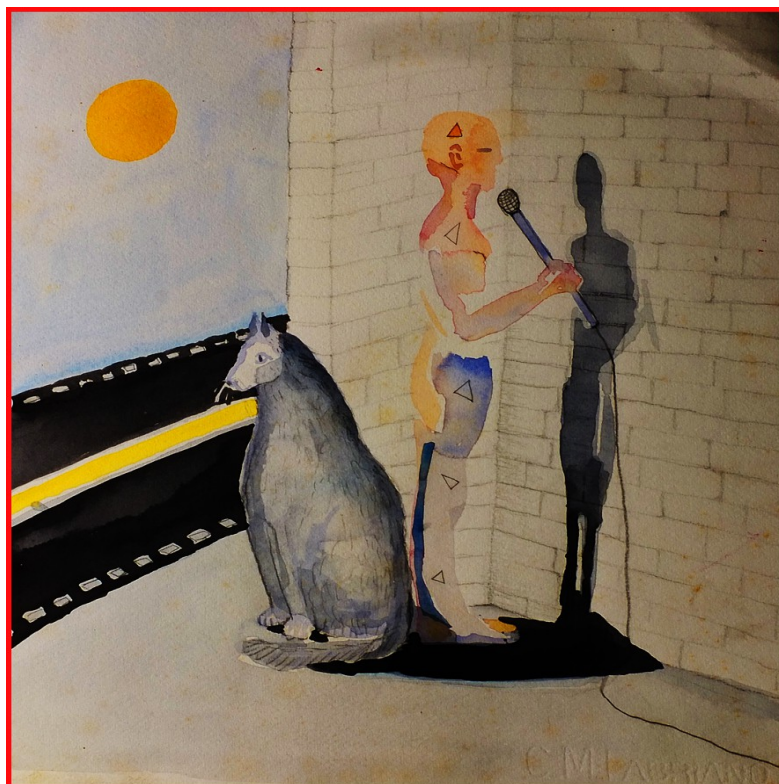

Kenéz Ferenc:

Vers és környéke (kibeszélő-s/z/ó)

Kapálóztak. Ütöttek, rúgtak, vágtak. Mert hogy közel akartam férközni hozzájuk. Volt, amelyikre ráüvöltöttem. Volt, amelyikhez eleve bonckéssel közeledtem. Volt olyan, amelyiket elvittem kirándulni, tőle teljesen idegen tájakra, hátha az élmény megnyitja a lelkét. Volt olyan is, amelyiknek mutogattam magam, hogy felingereljem s így bírjam szóra. Volt, amelyiknek villáskulccsal, lakatosszerszámmal vertem szét a fejét, nyíl ki, nyíl ki, mondtam. És elalélt, de nem mondott egy szót sem. Volt, amelyikből apránként, gondosan, rendre szedtem ki a belső szerveket, szívet, májat, tüdőt, csak hogy megtudjam, rejlik-e benne olyasvalami, amiről én eddig nem tudtam. Volt, amelyiket jégre vittem, eleve becsaptam, hisz azt mondogattam neki, gyere csak bátran, gyere, mutasd meg magad, semmit sem akarok tőled, miközben tudtam, dehogynem akarok, a lelked akarom, azt add ki nekem, suttogtam magamban. Volt, amelyiknek csak a testéhez s volt, amelyiknek csak a szelleméhez kerültem közel. De volt, amelyikkel csak a kabátját sikerült levétetnem. Volt, amelyikkel semmire sem mentem. Nem hagyta magát megmutatni. „Majd máskor, csak neked!” – suttogtá. És volt olyan is, amelyiket talán örökre elvadítottam magamtól. Egyik-másik állt, állt még egy kicsit, szégyenlősen, a költészet ablakkeretében, majd összecsapta előttem a függönyt. Pedig hát enyéim voltak valamennyien. Csak versek voltak, versek voltak szegények.

Keszthelyi György: A vers ismeretlen

Az ismeretlen: őrült vesztegel
a labirintus kellős közepén.
Örökkön örökké - suttogja elhaló
hangon, de boldogan.
én vagyok ÉN,
a kísérleti egér,
az arany hintaló.

Az ismeretlen: széttárja a páva
színes szemérmét.
Disznóól a háza.
Át- meg átfesthető, mint egy agyagváza,
inas lábain tűsarkú cipő.

Az ismeretlen: volt-nincs szerelem,
lepkeszárnyak dísze,
emberárnyak szeméttetelepe.
Taplószáraz arc, nedves tenyér,
vörösebb a víz, mint a vér,
fekete gólem, pirospozsgás tetem -
a vers ismeretlen. Az és annyit ér.

2013. március 28.

Király Ernő: Mondatok között

Mindegy, ha mondok
valamit vagy sem,
falbazárt, befalazott
szavaimat ki érti meg?
zúgolódok, dalolok,
csúrdöngölőt bokázok,
s ha úgy tartja kedvem,
karikatalpú pohárból
(ritkánbővenritkán)
felhajtok, s olykor
elröppent gondolatom
visszaint, siess, ha
fájlalsz valamit,
utam egyre tart még,
hordozom poggyászatot
a rám öltött keresztet,
odafent hűvös szellemek
intenek, csinálj más
egyebet, cípelj-cipelj,
vigyed, talpam alatt
begörbül a telehold sugara,
melyre vetkőző, foltos
farkasok világvégét
vonyítanak, és mégis
minden rendben, zöld
tisztáson elszórt csontok,
koponyák, gyermekláb, kardok
harsogják a diadal himnuszát.

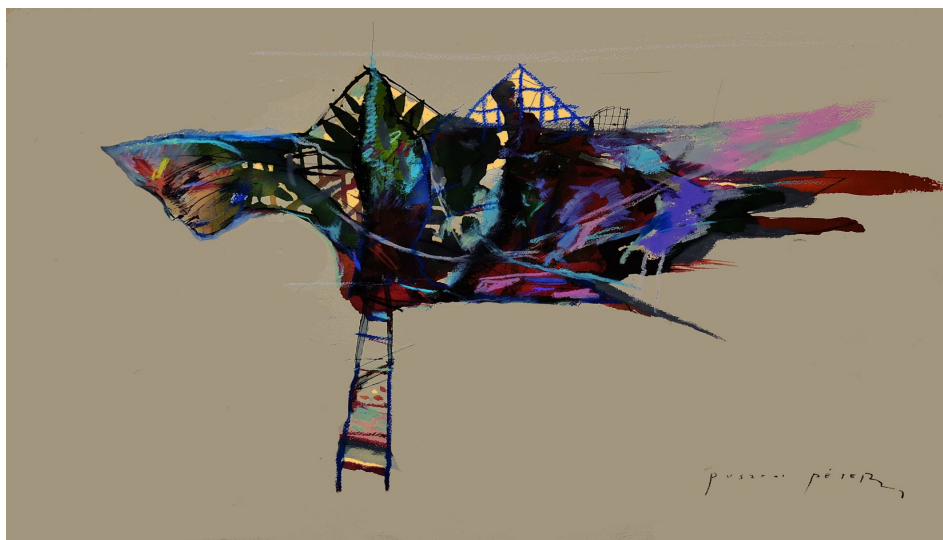
(Hullámvasutazás. Művelődés, Kolozsvár, 2010)

Komán János: Születésnapomon

szórakozom,
 verset írok
 magamnak.
Boldog vagyok,
 ha a szavak
 kacagnak.
Nemcsak írnom,
 énekelnem
 kellene,

boldoggá tesz
 a költészet
 szelleme.
Faggatom a
 szóképeket,
 szeretnek;
anyanyelvünk
 épületén
 cserepek.
Minden versem
 számomra egy
 házikó,
bennük pihen
 meg a lelkem.
 Halihó!

Lászlóffy Csaba: Rím és avar

A lexikon segédeszköz? Totem?
Sírhatnék, nevethetnék, de lefekszem,
s „bűntelen!” esem át az álom-teszten.
(Voltál, leszel még? – Örökké. Sosem.)

Ólomsírás; pörgő kis örömök.
Meg-megszakadó lélegzet. Iszony.
Pőre ikon. Porzó bazsalikom;
sodródó seregélyrajjal zörög

rím és avar. Bulldog, hová rohantál? –
Még fölkelek: forog a Föld s az agy;
szellőzködő szirmok zománc alatt,
édenében az ész börtöndalt skandál!

Ami enyém volt: sehol semmi kincsem?
– feszül az elme; gyógyítná a hit,
ám a halandzsa keresztre feszít.
Hulla leszek, de kiűzetés nincsen.

(Rekviem-fantázia)

Emlők, emlékek, meztelen-esendők.
Az út végén: ha rothadt is, gyümölcs
vár – látja szemét behunyva a bölcs –:
egy pohár víz, s a kéz hozza a kendőt,

hogyan szorosan felkösse államát.

Oláh István:

A fal

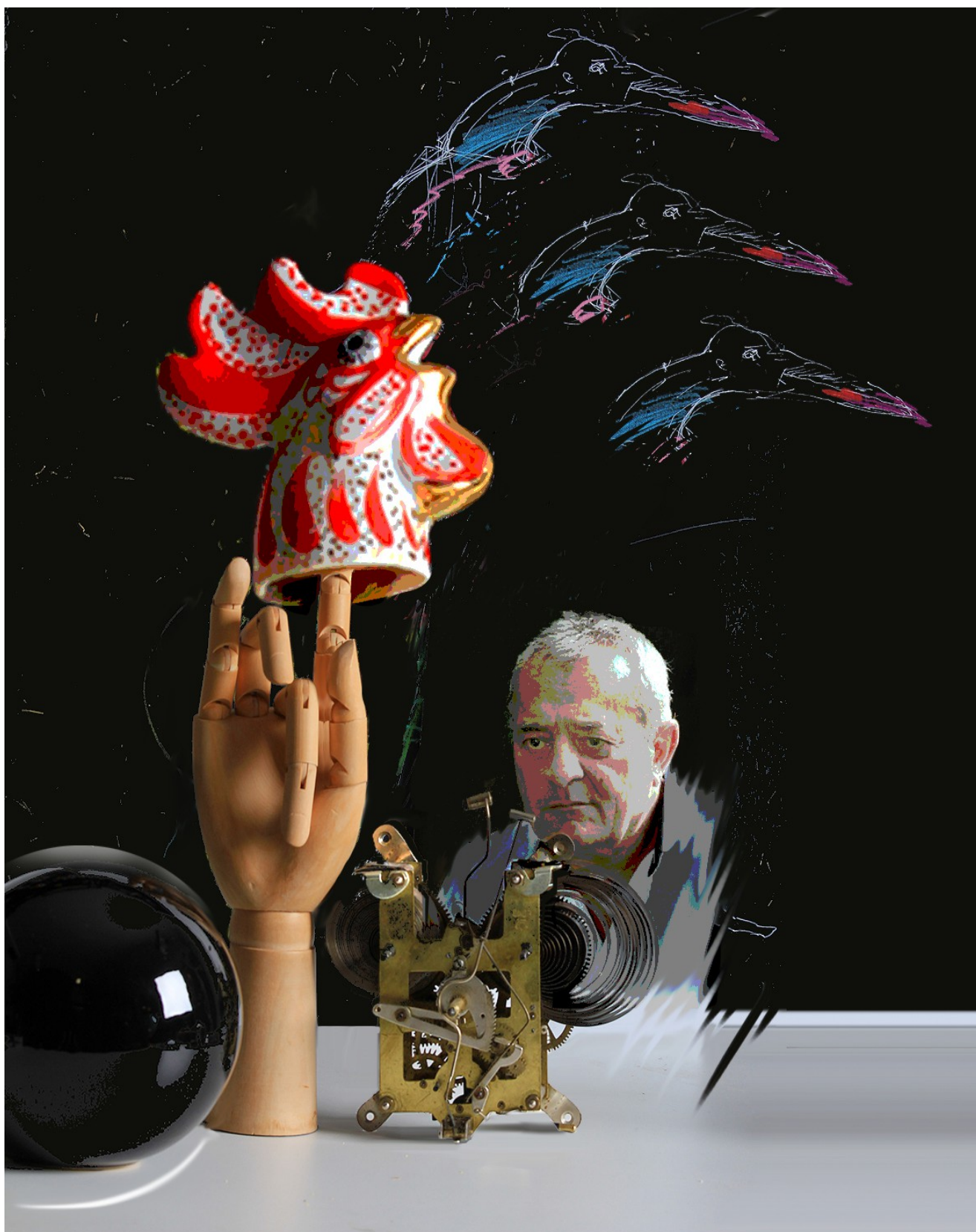
Azt álmodtam,
hogyan álmodtam.
És a második álmomban
megálmodtam a harmadikat,
a harmadikban a negyediket,
a negyedikben az ötödiket,
az ötödikben a hatodikat.
Így gyűrűzik tovább az álom
reggelig.

Olyan ez,
mint amikor verset írok
arról, hogy verset írok.
És a második versben
megírom a harmadikat,
a harmadikban a negyediket,
a negyedikben az ötödiket,
és így tovább,
hogy az utolsó vers
már nem is vers.

Ahogy igazából
az utolsó álom se álom.
Egy téglafal mögül
ismeretlen folyó hangját hallom,
a vizét.

Most még nem tudok átmenni.
Az innenső oldalon
virraszt egy emberöltő nagyságú
kakas.

(A virágmindenség fényképe. Válogatott versek. MEK)

Szuhay-Havas Marianna: A magyar költészet napjára

Megfoghatatlan csókok,
egy vers fonatán lógok,
átlüktet odaátról,
mind, ami elvarázsol,
így lehet egy idegen
ismerős az idegen.

Periszkóp Pál [Szonda Szabolcs]: Néha az orrunkra koppint

Aki ott legfelül lakik
van, mikor elégedetlen.
Azt kérdi: ezek a pasik
miképpen érhetők tetten?
Ha most orrukra koppintok,
a rímeket abbahagyják,
megpihennek a szó-hintók,
elcsitul a verses hapták?!

Így dől meg biztató eszme –
fékre lépnénk, ha lehetne...

*(Robogni örök úthengeren, avagy mit vétettek a dáliák. Versek
[Bakter Bálinttal közösen] Státus, 2003)*

(Utóhang, 2013-ból)

a tett csak beszéd, s az cselekedni béna,
tenni azt, ami néha elmondhatatlan,
életünk oson egy kényszerű mondatban,
görcsbe vont szavakat görget méla véna

Somorčík Sz. Rozália: A vers, hang

A versről én keveset tudtam;
beteg voltam, az egész testem.
Nyelvem sem használtam, nem
olvastam, évekig nem beszéltem;
így gyógyítottam magam.
Ő szólított meg és a többiek,
először szégyelltem őket:

A ki nem mondott szavak olyanok,
mint a tövig levágott rózsabokor
egy kőfal előtt a csupasz tüskéivel,
fájdalomban, virágtalanul.
Rózsába érik, ha folyik a vér,
ömlenek a szavak, a költő
hangja nagy, s csak egy van.

Naponta kérdezem a verset:
Lehet, túlságosan rajongok,
túlságosan akarok, szeretek?
A válaszok a leírt hangokban
rejtőznek, a könnyörtelen versben;
bosszúállóan sokat akar, kínba
nyújtja a létet a gyönyör felett.

